

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Lenky Krupičkové a soudců Faisala Husseiniho a Tomáše Foltase v právní věci žalobce: **R. F.**, zastoupen Mgr. Marií Broučkovou, advokátkou se sídlem Mrkvičkova 1355/34, Praha 6, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 19. 7. 2024, č. j. 60 Ad 7/2024-53,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 19. 7. 2024, č. j. 60 Ad 7/2024-53, **se ruší a věc se vrací** krajskému soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobce požádal úřad práce o přiznání příspěvku na bydlení ode dne 1. 10. 2023. Úřad práce České republiky – krajská pobočka v Českých Budějovicích mu rozhodnutím ze dne 21. 12. 2023 příspěvek na bydlení nepřiznal.

[2] Proti rozhodnutí úřadu práce podal žalobce odvolání k žalovanému. Ten jeho odvolání rozhodnutím ze dne 31. 1. 2024 zamítl a potvrdil rozhodnutí úřadu práce.

[3] Dne 28. 5. 2024 podal žalobce proti rozhodnutí žalovaného žalobu ke Krajskému soudu v Českých Budějovicích. Krajský soud žalobu odmítl pro opožděnost [§ 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s.]. Soud dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí žalovaného nabylo právní moci v pondělí dne 12. 2. 2024. Zásilka adresovaná žalobci obsahující žalobou napadené rozhodnutí byla připravena k vyzvednutí od pátku dne 2. 2. 2024. Žalobce si zásilku v úložní době nevyzvedl, protože byla dne 16. 2. 2024 vrácena žalovanému coby odesílateli. Bez

ohledu na uvedené ovšem nastala fikce doručení v pondělí dne 12. 2. 2024. Dvouměsíční lhůta pro podání žaloby podle § 72 odst. 1 s. ř. s. tedy žalobci uplynula v pátek dne 12. 4. 2024. Žalobce však předal zásilku se žalobou k přepravě poskytovateli poštovních služeb až dne 28. 5. 2024, tedy více než měsíc po uplynutí lhůty k jejímu podání.

II. Shrnutí argumentů kasační stížnosti

[4] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (nyní stěžovatel) kasační stížnost. Krajský soud podle stěžovatele jeho žalobu nezákonně odmítl [kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.].

[5] V době doručování rozhodnutí žalovaného o zamítnutí odvolání se stěžovatel nacházel v zahraničí. Doručování rozhodnutí o odvolání mu nebylo nijak avizováno, ačkoli žalovaného informoval o korespondenční adrese, neboť trvalý pobyt má stěžovatel evidován na adrese Obecního úřadu v Kovářově. Aby mohlo dojít k doručení rozhodnutí o odvolání fikcí, musela by pošta vložit zásilku nebo oznámení o uložení zásilky do schránky stěžovatelova zaměstnavatele, kterou stěžovatel uvedl jako jeho korespondenční adresu. K tomu však pošta uvedla, že nelze oznamovat majiteli poštovní schránky, kterou je právnická osoba, uložení zásilky pro osobu fyzickou, pokud je zásilka adresována fyzické osobě. V takovém případě však stěžovatel upozorňuje, že nikdy nelze použít korespondenční adresu právnické osoby, protože pošta na takové adrese nikdy nezanechá oznámení o uložení zásilky.

[6] V okamžiku, kdy se stěžovatel po delší časové prodlevě dozvěděl o doručování rozhodnutí o odvolání, požádal prostřednictvím své zástupkyně o opětovné doručení tentokrát prostřednictvím její datové schránky. Současně žalovanému stěžovatel poskytl důkazy o jeho nepřítomnosti – konkrétně smlouvu o zahraničním zájezdu. Podle stěžovatele tedy došlo k řádnému doručení rozhodnutí o odvolání až dne 15. 5. 2024, kdy bylo rozhodnutí doručeno do datové schránky jeho zástupkyně. Žaloba tedy byla podána včas.

[7] Dále stěžovatel namítá, že v pátek dne 2. 2. 2024 byla zásilka obsahující rozhodnutí o odvolání ještě v dodejné Milevsko a poštovní doručovatelka se ji snažila doručit až v pondělí dne 5. 2. 2024. Na adrese stěžovatelova zaměstnavatele však stěžovatele kvůli jeho zahraničnímu pobytu nezastihla, a proto uložila zásilku na poště v Kovářově. Žalovaný však na rozhodnutí o odvolání vyznačil nabytí právní moci již dnem 9. 2. 2024, tedy po pěti dnech od neúspěšného doručení a uložení zásilky na poště v Kovářově. Pošta ale uložení zásilky stěžovateli nijak neavizovala, neboť na obálce bylo jako první jméno stěžovatele, nikoli stěžovatelova zaměstnavatele, který má schránku pronajatu od pošty. Tato schránka je navíc umístěna, společně s několika dalšími, v obci Chrást, což je zhruba 2 kilometry od nemovitosti a pracoviště stěžovatele, které byly uvedeny jako jeho korespondenční adresa. Pošta doručuje právě jen do nejbližší obce, kde jsou uliční schránky hromadně umístěny. Pokud by oznámení o uložení bylo do této schránky vloženo, dozvěděl by se o něm stěžovatel od zaměstnavatele ihned po návratu ze zahraničí.

[8] Dále stěžovatel namítl, že žádost o přiznání příspěvku na bydlení podal prostřednictvím aplikace „JENDA“, kterou zřídil žalovaný za účelem zjednodušení komunikace mezi občany a správními úřady. Ve stěžovatelově případě však žalovaný

pokračování

nevyužil možnost vložit rozhodnutí o odvolání do stěžovatelova účtu v aplikaci. Pokud by tak žalovaný učinil, stěžovatel by se o vyhotovení rozhodnutí a doručování prostřednictvím aplikace dozvěděl a mohl by odpovídajícím způsobem reagovat.

[9] Dále stěžovatel upozornil, že již v prosinci 2023 podal jinou žalobu ke krajskému soudu, která se rovněž týkala nepřiznání příspěvku na bydlení. Pokud by krajský soud této žalobě vyhověl, nemusel by stěžovatel o přiznání příspěvku na bydlení opakovaně žádat a nynější spor by nemusel vzniknout. Stěžovatel se navíc ke krajskému soudu chystá podat i třetí žalobu, neboť žalovaný mu stále nechce příspěvek na bydlení přiznat. Stěžovatel upozorňuje, že v případě této (tedy v pořadí druhé žaloby) navrhuje spojení, případně přerušování řízení do doby, než krajský soud rozhodne o první žalobě.

[10] Žalovaný nepřiznává stěžovateli příspěvek na bydlení vždy ze stejného důvodu – protože stěžovatelovo bydliště nesplňuje požadavek trvalého bydlení. K tomu stěžovatel upozorňuje, že žalovaný nikdy nevyvinul vlastní snahu o zjištění skutečného stavu věci a vždy vyšel pouze ze stanoviska stavebního úřadu. Chybné stanovisko stavebního úřadu však již bylo změněno a bude předmětem dokazování v řízení o první stěžovatelově žalobě.

[11] Konečně stěžovatel namítá, že krajský soud odmítl jeho žalobu dříve, než mu uplynula lhůta k vyjádření se k její opožděnosti. Krajský soud tedy vyšel pouze z podkladů žalovaného a nezohlednil stěžovatelovo vyjádření.

[12] Žalované ministerstvo se ke kasační stížnosti nevyjádřilo.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[13] Ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, se Nejvyšší správní soud po posouzení přípustnosti kasační stížnosti zabývá otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje stěžovatelovy zájmy (§ 104a s. ř. s.). Není-li tomu tak, odmítne ji jako nepřijatelnou (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, a ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-28, č. 4219/2021 Sb. NSS, body 11–12). Odmítnutí kasační stížnosti jako nepřijatelné přitom přichází v úvahu v případě jakéhokoli rozhodnutí krajského soudu, kterým se řízení před krajským soudem končí, tedy i v případě usnesení krajského soudu o odmítnutí žaloby pro opožděnost (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 6. 2021, č. j. 1 As 124/2021-28).

[14] Jedním z případů přijatelnosti kasační stížnosti je zásadní pochybení krajského soudu, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele (již výše cit. usnesení 1 Azs 13/2006-39). Právě takové pochybení Nejvyšší správní soud v nynější věci shledal. Kasační stížnost je tedy přijatelná a rovněž i důvodná.

[15] Úvodem Nejvyšší správní soud upozorňuje stěžovatele, že jeho kasační stížnost směřovala proti usnesení o odmítnutí jeho žaloby pro opožděnost. Nynější kasační řízení tedy probíhá v režimu § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. a Nejvyšší správní soud v něm posuzuje výlučně zákonnost odmítnutí stěžovatelovy žaloby krajským soudem. Proto se soud nebude zabývat kasačními námitkami, kterými stěžovatel napadá věcné posuzování jeho žádostí

o přiznání příspěvku na bydlení (srov. odstavce 2 a 3 na s. 4 stěžovatelovy kasační stížnosti, které NSS zrekapituloval v bodech 9 a 10 tohoto rozsudku).

[16] Z logické návaznosti kasačních námitek se Nejvyšší správní soud zabýval nejprve stěžovatelovou námitkou, podle které se krajský soud dopustil vady řízení. Krajský soud totiž stěžovatelovu žalobu odmítl dříve, než stěžovateli uplynula lhůta k vyjádření se k její opožděnosti. Hned tuto námitku shledal Nejvyšší správní soud důvodnou a usnesení krajského soudu je z tohoto důvodu třeba zrušit. Již dříve Nejvyšší správní soud opakovaně uvedl, že na zákonnost závěru soudu o odmítnutí žaloby pro opožděnost může mít vliv také shledání jiné vady řízení (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 7. 2015, č. j. 8 As 36/2015-54, bod 15, či ze dne 15. 10. 2019, č. j. 8 Afs 223/2019-26, bod 10).

[17] Nejvyšší správní soud se v minulosti opakovaně zabýval případy, v nichž byl dán rozpor mezi tvrzením účastníka ohledně data doručení žalobou napadeného rozhodnutí a data doručení plynoucího z podkladů, jež má soud k dispozici. V rozsudku ze dne 12. 8. 2010, č. j. 7 Afs 63/2010-65, mimo jiné konstatoval, že je „základním právem účastníků řízení vyjádřit se před rozhodnutím ve věci k zásadním skutkovým okolnostem, na nichž rozhodnutí soudu závisí. Stejně tak je právem účastníků řízení předkládat (navrhovat) soudu důkazní prostředky svědčící jejich skutkovým i právním tvrzením obsaženým v žalobě. [...] Bylo proto naopak povinností krajského soudu, pokud došel k závěru, že žalobou napadené rozhodnutí bylo stěžovatelce doručeno (oznámeno) ve skutečnosti v jiný den, než tato výslovně deklarovala v žalobě, aby jí spolu s řádným poučením (§ 37 odst. 5 s. ř. s. ve spojení s § 43 o. s. ř.) umožnil se k této okolnosti vyjádřit a předložit k tomuto svému skutkovému tvrzení relevantní důkazy. Teprve pokud by stěžovatelka na výzvu soudu řádně nereflektovala, a své tvrzení o včasnosti žaloby nepodepřela důkazními návrhy, bylo by na místě její žalobu odmítnout. Tak tomu ale v této věci nebylo. Uvedené pochybení krajského soudu je proto nejen zatíženo vadou v řízení před krajským soudem, ale také ve svém důsledku, jak je přiléhavě poukazováno v kasační stížnosti, porušuje právo stěžovatelky na přístup k soudu ve smyslu ustanovení čl. 36 Listiny.“ (obdobně též např. rozsudky ze dne 10. 1. 2019, č. j. 1 As 382/2018-39, nebo ze dne 27. 2. 2018, č. j. 9 As 347/2016-40).

[18] Krajský soud stěžovatele přípisem ze dne 11. 6. 2024 informoval, že doposud zjištěné skutečnosti nasvědčují opožděnosti podání jeho žaloby. Současně krajský soud stěžovatele vyzval, aby se ve lhůtě 7 dnů od doručení přípisu k opožděnosti žaloby vyjádřil. Tento přípis byl krajskému soudu poskytovatelem poštovních služeb vrácen zpět, neboť se jej nepodařilo doručit a nebylo jej možné vložit do poštovní schránky. Výzvu k vyjádření k opožděnosti žaloby poté krajský soud ode dne 21. 6. 2024 po dobu 10 dnů vyvěsil na své úřední desce. Dne 3. 7. 2024 stěžovatel telefonicky kontaktoval krajský soud s tím, že při vyřizování jiných záležitostí na pobočce České pošty náhodně zjistil, že mu byla krajským soudem zasílána písemnost a požádal o její opětovné zaslání.

[19] Stěžovatelově žádosti o opětovné zaslání zásilky krajský soud vyhověl. Jelikož stěžovatel nebyl poskytovatelem poštovních služeb zastižen, byla mu výzva k vyjádření se k opožděnosti žaloby vložena dne 10. 7. 2024 do poštovní schránky. V bodu 5 nyní přezkoumávaného usnesení krajský soud uvedl, že stěžovatel v soudem stanovené lhůtě, tj. do dne 17. 7. 2024, na výzvu soudu k vyjádření se k opožděnosti žaloby nikterak nereagoval.

pokračování

[20] Tento závěr krajského soudu je však chybný. Stěžovatel doložil, že dne 17. 7. 2024 zaslal krajskému soudu prostřednictvím poskytovatele poštovních služeb (České pošty) požadované vyjádření k opožděnosti jeho žaloby. Odeslání písemnosti dne 17. 7. 2024 stěžovatel doložil podacím lístkem, výpisem ze Sledování zásilek na internetové stránce <https://www.postaonline.cz/trackandtrace> a obálkou, která uvedenou písemnost obsahovala, na které je u místa odeslání rovněž vyznačeno datum 17. 7. 2024. Vyjádření k opožděnosti žaloby bylo krajskému soudu doručeno dne 22. 7. 2024, mezitím však krajský soud dne 19. 7. 2024 vydal usnesení, kterým stěžovatelovu žalobu odmítl pro opožděnost.

[21] Krajský soud tedy nezohlednil prodlevu, která od okamžiku předání k poštovní přepravě do okamžiku doručení zásilky může nastat a zpravidla i nastane (v nynější věci tato prodleva činila 5 dnů) a stěžovatelovu žalobu pro opožděnost odmítl, aniž by zohlednil jeho včas podané vyjádření k opožděnosti žaloby. Není přitom pochyb, že vyjádření na výzvu soudu je procesní úkon, který stačí poslední den lhůty předat k přepravě poskytovateli poštovních služeb, jak stěžovatel učinil. Tím, že krajský soud stěžovatelovo vyjádření k opožděnosti jeho žaloby nezohlednil, zatížil své rozhodnutí vadou, pro kterou je třeba jeho rozhodnutí zrušit.

IV. Závěr a náklady řízení

[22] Z výše uvedeného důvodu tedy Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost důvodnou. V dalším řízení krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem (§ 110 odst. 4 s. ř. s.) zohlední stěžovatelovo vyjádření k opožděnosti žaloby ze dne 17. 7. 2024 a řádně se s ním vypořádá. Až poté bude krajský soud moci přijmout závěr o opožděnosti stěžovatelovy žaloby.

[23] Protože Nejvyšší správní soud zrušil nyní přezkoumávané usnesení krajského soudu pro vadu řízení spočívající v nezohlednění stěžovatelova vyjádření, nezabýval se prozatím meritorní otázkou sporu – zda stěžovatel podal žalobu včas, či nikoli. Posouzení této otázky bude Nejvyšší správní soud moci provést až po odstranění výše uvedené vady řízení před krajským soudem. Proti novému rozhodnutí krajského soudu budou účastníci řízení moci podat novou kasační stížnost.

[24] Krajský soud v novém rozhodnutí rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 věta první s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. srpna 2024

Lenka Krupíčková
předsedkyně senátu